

Lahti

Lahden ilmastobudjetti - hanke

15.5.2024

Aino Kulonen, Ympäristökehitys, elinvoima- ja
työllisyyspalvelut, Lahti

Hanke toteutettiin 2022-2024 Ympäristöministeriön Kuntien
ilmastoratkaisut -ohjelman rahoituksella

Lahti

Ilmastotyön talouden näkyväksi tekeminen

Päästötietojen ohella tarvitaan tietoa ilmastotoimenpiteiden vaikuttavuudesta ja kustannuksista.

Hankkeen tavoitteet

Lahti

***Lahden malli
ilmastobudjettiin***

Lahden tavoitteet ilmastobudjetoinnille

Lahden kaupunki ottaa ilmastobudjetin käyttöön vuoden 2025 talousarviossa. Ilmastobudjetti on johtamisen työkalu, joka tuo hiilineutraaliustavoitteen edistämisen aiempaa tiiviimmäksi osaksi kaupungin talousarviovalmistelua ja talouden seurantaa. Ilmastobudjetointi tukee ilmastotoimien tunnistamista palvelualueilla ja tuo päättäjille kokonaiskuvaa ilmastotyön kustannusten ja vaikutusten tilasta.

Ilmastotavoitteet ohjaavat suunnittelua

Ilmastobudjetointi nostaa hiilineutraaliustavoitteen osaksi jokaisen palvelualueen vuosisuunnittelua ja auttaa tunnistamaan vuosittaiset toimenpiteet sen edistämiseen.

Ilmastotyön resursointi näkyväksi

Ilmastobudjetointi tuo ilmastotyön nykytilan sekä toimenpiteiden ja resurssoinnin tarpeet näkyväksi ja luo näin tietopohjaa päätöksenteolle.

Ilmastotavoitteet ohjaavat suunnittelua

Ilmastobudjetointi nostaa hiilineutraaliustavoitteen edistämisen osaksi jokaisen palvelualueen vuosisuunnittelua ja auttaa tunnistamaan vuosittaiset toimenpiteet sen edistämiseen.

Ilmastotyön taloussuunnitelmaan koottavat tiedot

Investoinnit (kaupungin omat)

- Investoinnit, jotka ovat kokonaisuudessaan ilmastotyötä
- Investoinnit, joista täytyy arvioida/eritellä ilmastoratkaisujen osuus (esim. pyöräilyväylä osana laajempaa rakennushanketta)

Käyttötalous

- Henkilöstökulut: osuus työajasta, joka käytetään ilmastotoimien edistämiseen
- Hankkeet (esim. selvitykset ja kehittämishankkeet)
- Tulot, esimerkiksi joukkoliikenteen lipputulot ja ulkopuolinen hankkeiden rahoitus

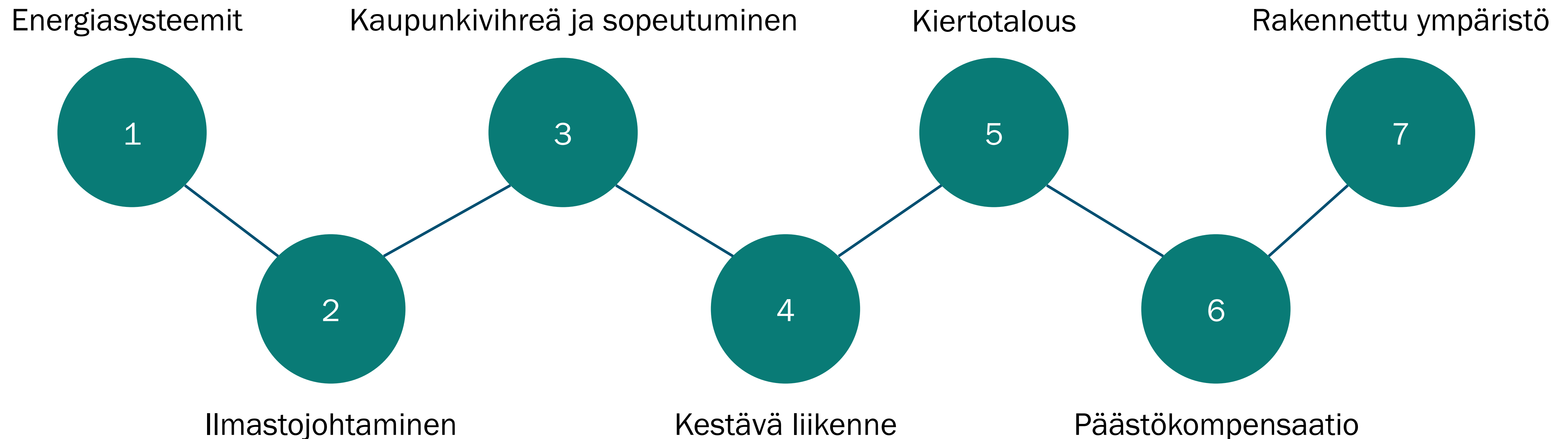
Tytäryhteisöjen investoinnit

- Investoinnit, joista tieto on julkinen

Ilmastobudjetointi teemoittain

Ilmastobudjetin teemat mukailevat Lahden ilmasto-ohjelmaa ja kaupunkimissiotyön raportointia. Sama teemoittelu otetaan myöhemmin käyttöön ilmastobudjetin tilinpäätöksessä.

1. Energiasysteemit

Sähkön ja kaukolämmön tuotannon päästöjä vähennetään Lahden alueella vaihtamalla fossiilisia energialähteitä uusiutuvaan energiaan.

Kokonaisuus sisältää esimerkiksi:

- Lahti Energian investoinnit kestäväään energiantuotantoon
- Laajemmat kuin yksittäisiä kiinteistöjä koskevat uusiutuvan energian järjestelmät, esim. aurinkopaneelipuistot
- Hukkalämmön talteenoton investoinnit jätevedenpuhdistamoilla

2. Ilmastojohtaminen

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii poikkihallinnollista yhteistyötä, toimintakulttuurin muutosta ja käytäntöjen kehittämistä koko organisaatiossa. Ilmastotyötä vauhditetaan lisäksi erilaisilla hankkeilla.

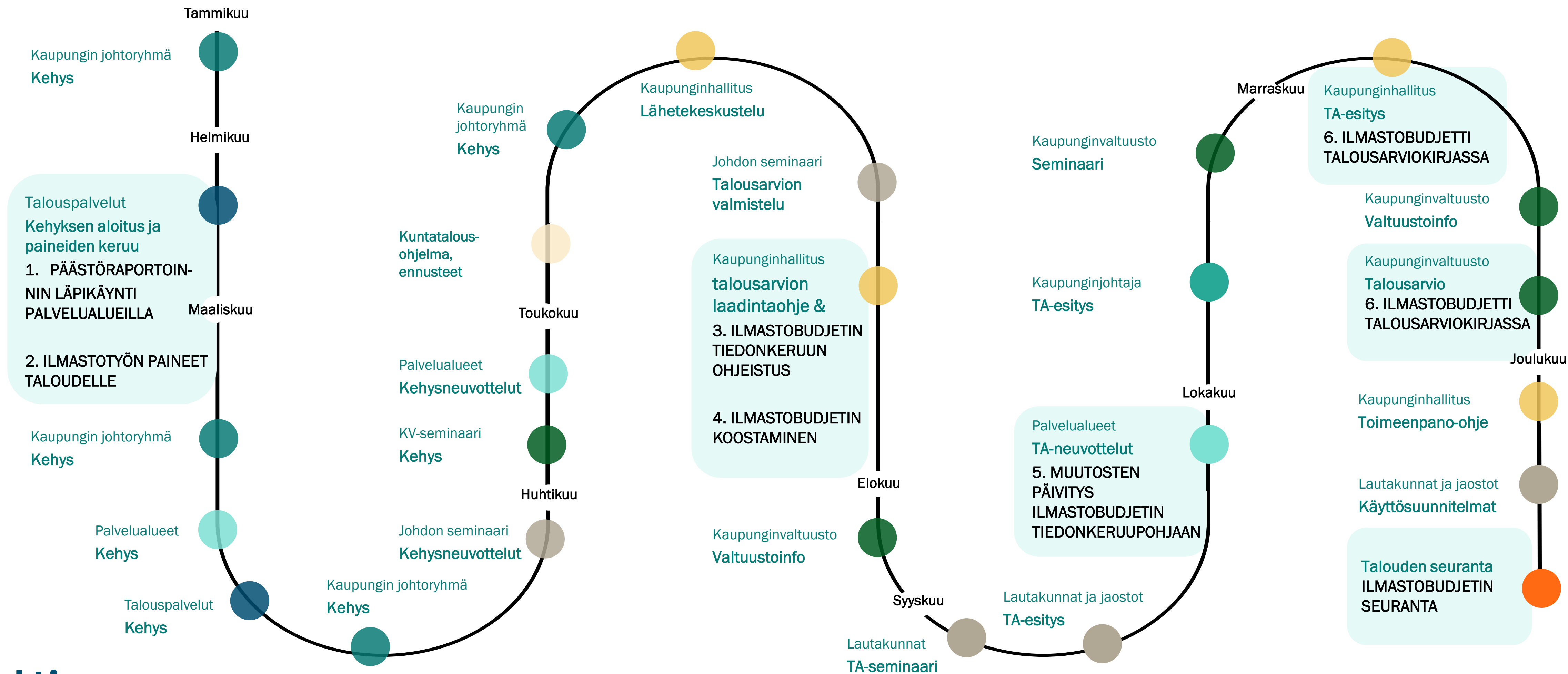
Kokonaisuus sisältää esimerkiksi:

- Ilmastotyötä tekevien henkilöiden työaika eri tiimeissä (ei tiettyyn osa-alueeseen liittyvä)
- Ilmastojohtamisen hankkeet (yleiset, ei tiettyyn osa-alueeseen liittyvät)

Ilmastobudjetointi osana talouden vuosisuunnittelua

Ilmastobudjetointi kulkee osana normaalia talouden vuosisuunnitteluprosessia. Ilmastobudjetoinnin vaiheet ohjeistetaan talousarvioprosessin ohjeistusten yhteydessä.

Lahden ilmastotyön vuosiraportti

- Raportin esittely johtoryhmille
- Tiedoksi kaupunginhallitukselle
- <https://www.lahti.fi/tiedostot/ilmastotyön-vuosiraportti-2024/>

Seuranta

Seuranta

Ilmastobudjetin seurantaan varten otetaan käyttöön kirjanpidon koodit, joiden avulla kustannusten toteumaa voidaan eritellä ilmastobudjetin osa-alueiden mukaan.

Kaupungissa on käynnissä uuden taloushallinnon järjestelmän käyttöönotto. Samassa yhteydessä otetaan käyttöön ilmastobudjetin seurantaan tarvittavat koodit ja käytännöt, jotka koulutetaan henkilöstölle uuden järjestelmän käyttökoulutusten yhteydessä.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen yhteyteen koostetaan ilmastobudjetin tilinpäätös, joka korvaa aiemmin käytössä olleen ympäristötilinpäätöksen. Ilmastobudjetin tilinpäätös tulee jatkossa käyttöön talousarviovalmistelun käynnistysvaiheen työkaluksi päästöraportoinnin ohelle. Niiden avulla talousarviovalmistelun lähtötiedoksi saadaan jatkossa ilmastotyön tilannekuva tukemaan ilmastotoimenpiteiden suunnittelua.

Roolit ja vastuut toteuman seurannassa

Ympäristökehitys

- Päästöseuranta ja ilmastotoimien vaikutustietojen laskeminen toteumien mukaan (soveltuvin osin)

Taloushallinto

- Seurannan ohjeistus ja koonti (vuodesta 2025 lähtien)
- Laskentatunnisteet ilmastobudjetin erittelyä varten
- Ilmastotoimien kustannusten seurantatietojen koostaminen
- Ilmastobudjetin tilinpäätöksen koostaminen

Palvelualueet

- Ilmastotoimien toteutumisen seuranta Ympäristövahdissa
- Toteutumisen tiliöinti oikeilla laskentatunnisteilla

Taustamateriaaleja

<https://lahdenymparistovahti.fi/>

ILMASTO:

<https://www.lahti.fi/uploads/2023/06/f6892f41-lahden-ilmasto-ohjelma-2023.pdf>

<https://www.lahti.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/ymparistokaupunki/ilmastonmuutos/paastojen-vahentaminen/>

https://www.lahti.fi/uploads/2024/01/29212a23-lahden-malli-ilmastobudjetointiin_final.pdf

<https://www.lahti.fi/tiedostot/ilmastotyön-vuosiraportti-2024/>

LUONTO:

<https://www.lahti.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/strategia-ja-kehittaminen/hankkeet/luontoposiitivinen-elama/>

KIERTOTALOUS:

<https://www.lahti.fi/tiedostot/lahden-kiertotalouden-tiekartta/>

Kiitos!